

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Tripartita Descriptio. Cvivs Pars Prima Episcoporum institutionem, ...
Secvnda Quicquid ad Episcopi est potestatem, ... Tertia Quod ad casuum
reseruationem, ... Methodo Noua, & expedita complectitur

Pastoralis Sollicitvdinis, Sive De Officio, Et Potestate Episcopi

Barbosa, Agostinho

Parisiis, M.DC.XXV.

Glossa 1. Si quis Episcopatum desiderat

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98615](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98615)

DE EPISCOPALI MUNERE,

SEV DE QUALITATIBVS AD ILLVD
RECTE OBEVNDVM REQUISITIS.

TITVLVS SECVNDVS.

*Qualem oporteat eum esse, qui in Episcopum est ordinandus, quibusve qualitatibus
Episcopale munus rectè obire possit, inuestigandum est Apostoli regulam
sequendo, qui in huiusmodi re 1. ad Timoth. 3. ita scribit.*

IDEIUS sermo: Si quis Episcopatum desiderat, bonum opus desiderat. Oportet ergo Episcopum irreprehensibilem esse, vnius uxoris virum, sobrium, prudentem, ornatum, pudicum, hospitalem, doctorem, non vinolentum, non percussorem, sed modestum, non litigiosum, non cupidum, sed suæ domui bene præpositum: filios habentem subditos cum omni castitate. Si quis autem domui suæ præesse nescit, quomodo Ecclesiæ Dei diligentiam habebit? non neophytum, ne in superbiam elatus in iudicium incidat diaboli.

SVMMARIVM.

- 1 Episcopalis sublimitas nullis potest comparationibus adequari.
- 2 Sacerdotium summa est omnium honorum.
- 3 Sacerdos Angeli nomen habet.
- 4 Constantinus Magnus, & Valentinus Imper. Episcopos in summa veneratione habuerunt.
- 5 Episcopo nihil in seculo sublimius, & excellentius reperiri potest.
- 6 Episcopatus dignitatem, qui adipisci vult, debet prius cogitare, quæ facultates suppetant, & difficultates officiæ.
- 7 Prelatus contra temere se ingerentes inuehuntur ss. Bernardus, & Gregorius.
- 8 Episcopatus appetentes ratione honorum, & sufficientiæ bonorum, illicita faciunt.
- 9 Episcopatum optans non propter officij dignitatem, sed propter annexum laborem, bonum opus desiderat.
- 10 Episcopi ambientes alios Episcopatus eo fine, ut possint suis cognatis, & familiaribus providere, graviter peccant, quod intellige ut ibi.
- 11 Prelatura acceptatio procedere debet ex quadam intima simulatione sollicitante nos emulari fraternā salutem.
- 12 Episcopus nemo leuato animo creatur, si pericula, & supplicia ei proposita consideret, & nr. 13.
- 14 S. Bruno Archiepiscopatum Rheimensem sponte oblatum recusauit.
- 15 Nazianzenus è patria discessit, ne ad Episcopalem dignitatem ascendere cogeretur.
- 16 S. Ambrosius noctu secessit, ac se occultauit, ne fieret Episcopus.
- 17 S. Ephrem furorē simulauit ne fieret Episcopus.
- 18 S. Coaris incurabilem morbum impetrauit a Domino, ne vocaretur in Episcopum.
- 19 S. Gregorius Magnus ad Pontificatum electus infir-

mitatis suæ conscius fugam inijt.

- 20 S. Ammonius ne ad Episcopalem consecrationem adduceretur auriculam sibi amputauit, linguamque sibi recisurum esse adiurans, si adhuc instarent.
- 21 S. Franciscus noluit fieri Sacerdos, quia tantam, ut decet, non putauit animæ suæ esse peritatem.
- 22 S. Augustinus Episcopatum inuitus suscepit, & tempore Ordinationis suæ vbertim lacrymans est.
- 23 Nilamonijs à Domino petijt, ut potius eum mori pateretur, quam Episcopum creari.
- 24 Ioannes Hurtado Dominicanus Archiepiscopatum Toletanum ab Imper. Carolo V. sibi oblatum lacrymis, ac omni denique conatu reiecit.
- 25 Ludouicus Granatenfis Dominicanus cum in Archiep. Bracharensem nominaretur grauiter obstitit.
- 26 Bartholomæus à Martyribus superiorum iussu coactus Archiepiscopatum Bracharen. inuitus suscepit, quo postea renunciato in monasterium sui Ordinis se recepit, ubi vitam cum morte feliciter commutauit.
- 27 Consolatione eget, qui Episcopale onus inuitus suscipit.

SI QVIS EPISCOPATVM desiderat.

GLOS. I.

- 1 **N**E quisquam pronus sit ad Episcopatum desiderandum declarat Apostolus in citatis verbis, qualem oporteat esse Episcopum, quatenus Episcopatum nemo affectet, nisi virtutibus supradictis ornetur. Honor enim, ut asserit S. Ambr. de dignitate Sacerdot. c. 2. & sublimitas Episc. nullis po-

terit comparationibus adæquari; ſi Regum fulgori compares, & Principum diademati, longe erit inferius, quam ſi plumbi metallum ad auri fulgorem compares. *ſ. ſ. Chryſoſt. lib. 3. de ſacerdot. & Nazianz. in orat. 17. ad ciues Nazianz. in orat. 17. ad ciues Nazianz.* hoc ipſum affirmant, his verbis quantum cælum terra pretioſius eſt, quantuncunq; anima corpori, Spiritus carni, diuina humanis præſtant, tantum Episcoporum principatus omnia ciuilia regna, & poteſtates antecellit; & quanta eſt differentia inter ſolem, & lunam, tanta inter Sacerdotium, & imperium *cap. ſolita. de maiorit. & obed. Idem Chryſoſt. in 1ſai. homil. 4. & 5. ad hoc propoſitum ſic ait. Alij ſunt termini regni, alij Sacerdotij; ſed hoc illo eſt maior, nam Regi corpora commiſſa ſunt, Sacerdoti animæ. Ac rurfum. Expende modum poteſtatis vtrique tradita, & videbis Sacerdotem multò ſublimius Rege ſedente; admirandus videtur thronus Regius, ſed rerum terrenarum adminiſtrationem ſortitus eſt. Sacerdotis thronus in cælis collocatus de cœleſtibus negotijs habet pronuntiandi auctoritatem, cum Sacerdotium à ſuperis deſcendat, cuiusque vinculum animam contingat, atque ad cælos viſque perducatur. Et ſ. Ignatius in epiſtola ad Smirnenſes ſcripſit Sacerdotium ſummam eſſe honoris, qui in hominibus conſtant. ſ. Ephrem ſon. 1. ſerm. de Sacerdotio exclamat Sacerdotium eſſe miraculum ſtupendum, poteſtatem ineffabilem, venerandum myſterium, cælum attingere, cum Angelis verſari, & ſ. Gregor. Nazianz. apolo. 1. ſic ait. Mediatorem inter Deum, & hominem agere, vt opinor, Sacerdotis munus eſt, Et ſ. Gregor. Nyſſen. lib. de vita Moysi probat ex diuina ſcriptura Sacerdotium non rem humanam eſſe, ſed diuinam. Vnde dicit ſ. Thom. 3. par. quaſt. 22. art. 1. ad 1. Sacerdos in quantum eſt medius inter Deum, & populum, Angeli nomen habet. Et ſ. Chryſoſt. homil. 2. in 2. ad Timoth. An ignoras quid ſit Sacerdos? Angelus vtique Domini eſt. Non ex ſeipſo loquitur, ſi deſpicis, non illum deſpicis; ſed Deum, qui illum ordinauit. Et ſ. Hieron. in epiſt. ad Dorotheum de vita clericorum inter Regem, & Episcopum hoc ponit discriminis, quod ille nolentibus præeſt, hic volentibus, ille terrori ſubijcit, hic ſeruitutem demit, ille corpora cuſtodit ad mortem, hic animas ſeruat ad vitam.*

4 Vnde ab ipſo Eccleſiæ Chriſti exordio Principes Catholici verbis, & factis ſemper oſtenderunt quantum Episcopis tribuendum eſſet, in omnibus ſe illis inferiores profitentes: Ac primum Conſtantine ille Magnus ingreſſus locum in quo Episcopi conuenerant ad Concilium Nicenum celebrandum in medio conuentu erectus conſtitit; ac cum parua quadam ſella ex auro fabricata illi eſſet loco poſita, non prius conſedit, quam Episcopi ad id annuiſſent, vt eſt apud Euseb. lib. 3. de vita eiusdem cap. 10. Nec ſolum Episcopos, vt Patres, imo vero, vt Dei prophetas omnino honorifice reuenerabatur, vt idem Euseb. in eadem hiſtoria memorie prodidit lib. 3. cap. 22. Item Valentinus Imp. virtutibus, & rebus geſtis vbique clarus ipſos Episcopos in ſumma veneratione ſcribitur habuiſſe lib. 7. tripartite hiſtorie cap. 8. In noſtris Hiſpaniarum Regnis, & vbicunq; religio Catholica viget, Episcopi reuenter, & honorifice ab omnibus coluntur, à Dynaſtis, etiam & Principibus, qui quo magis pij, & orthodoxi ſunt, eò magis Episcopos honorare ſolent.

5 Vnde ſ. Ambroſ. lib. de dignit. ſacerdot. cap. 3. proficitur nihil in ſæculo ſublimius Episcopis reperiri poſſe, & nihil eſſe Episcopo excellentius, & in cap. 6. ait Episcopum oculorum in corpore, ideſt, in Eccleſia, officium uoluntarium accepiſſe, vt reliquum per ipſum corpus ducatum lucis haberet. Dionys. Areopag. cap. 7. Eccleſiaſt. hierarchie par. 3. eum & ſcripturis diuinis diuinum Antiliſitem, & iudiciorum diuinorum interpretem vocat. Angelus enim eſt, inquit, Domini Dei rerum omnium præpotentis. ſ. Gregor. Nazianz. in apolo. 1. de ſuga ita ait. Quis ille eſt, qui veritatis Antiliſitem, ac propugnatores vnus dieculæ ſpatio, velut ſimulacrum ex argilla fingit; illum, inquam, qui cum Angelorum claſſe, atque ordine futurus eſt, qui cum Archangelis Deum celebrat, qui ad ſupremum Altare Sacrificia tranſmittit, ſimulque cum Chriſto Sacerdotio fungitur, qui ſigmentum inſtaurabit, imaginemque creatori ſuſtinet, & ſuperno mundo opificem ager; & vt quod maius eſt, dicam, Deus erit, aliſque Deos efficiet.

6 Diligenter igitur, qui ad hoc dignitatem culmen aſcendere, cuiusque munus ſubire curat, cogitare debet, quæque tùm facultates ſuppentant, tùm difficultates officiant, ne forte cum exiguae ſtaturæ ſit, gigantum induat arma, quæ tùm in curſu, tùm in prælio impedimento ſint, cum in his permulti decipiantur; ea tentantes, quæ ſunt ſupra vires. Ideo ſ. Nazianz. in orat. de moder. in diſp. adhib. de his loquens dicebat. Quid in cælum prouolas cum pedes ſis? quid turrim extruis, cum ijs rebus careas, quæ ad eam perficiendam requiruntur? quid ipſe quoque manu aquam metiris, & cælum palmo, terramque omnem pugillo, elementa magna, & huiuſmodi, vt ea creator ſolus demetiri poſſit? Si enim tunc primum, inquit Bernardus, haſitare incipias, id quidem ſero; ante iuxta conſilium Saluatoris Luca 14. Sed diſſe debueras, ante aſtimalle opus, metiri vires, ponderaſſe ſapientiam, merita comparare, ſumptus computaſſe virtutum. Quis enim ſanus, & ſobrius cum perſpexerit vix ſe ferendis oneribus ſuis ſufficere, aliena quoque onera libenti animo ſuſcipiat? quis cum vix reddendis domeſticis rationibus ſuis ſe parem agnoſcat, in publicis, vel alienis ſponte operam profiteatur? Quiſnam ager, ſuorumque vulnerum curandorum non ſatis peritus, alterius morbis mederi aggreditur? Quid enim indignius eſt? quid maiori pœna dignum, quam in conſpectu Dei, & Angelorum eius, in conſpectu Eccleſiæ vniuerſæ, id ſe ſcire profiteri, quod ignores, id velle, quod nolles, id poſſe, quod nullo modo poſſis? Non tunc igitur hæc talia cogitanda ſunt, dum iam diuino adſtamus Altari, ſed tunc dum ambitioſe diſcurrimus, penſamus, cælum, & terram modò optatis potiamur, miſcemus. Neque enim erit adeo deſperatus, & perditus animus, qui ſi maiestatem, & amplitudinem earum rerum ſecum diligentius conſiderauerit, & expenderit, qui non concidat, qui ſe dare præcipitem velit, qui ſententiam futuri iudicis, quam veluti manu ſua ſubſcribit, non exhorreſcat, ne illud exaudiat, neſcitis quid petatis Matth. 20.

7 Vnde ſ. Bernardus in ſerm. ſuper Cant. contra eos, qui ſe ingerunt Prælaturis ita dicit. Miror

audaciam plurimorum, quos videmus de suis vineis non colligere nisi spinas, & tribulos; vineis tamen Dominicis etiam se ingerere non vereri, fures sunt, & latrones non cultores, nec cultores. Væ (inquit *Gregorius in epistola 126. libr. septimo*) qui culmen regiminis non ad officium portandi oneris suscipit, sed ad appetitum gloriæ, & transitorij honoris. Væ qui dux Christianæ militiæ fieri sustinet, non dum veteranus miles; id est, diu exercitatus in omnium victoria: Episcopus est aurora oriens, quando de nouo venit, non ut præsit, sed ut proficiat.

8 Prædicti igitur Prælatibus temere se ingerentes, illasque ambientes, rudes tamen, & impetriti; aut corruptis, & deprauatis moribus, si in Episcopos eligantur magis oberunt, quam proderunt? Sic etiam ratione honorum, & sufficientiæ bonorum Episcopatus appetentes, illicitè faciunt, cum pertineat ad cupiditatem, & ambitionem, unde contra Phariseos Dominus dicit, Amant primos accubitus in cœnis, & primas cathedras in Synagogis, salutationes in foro, & vocari ab hominibus Rabbi: Sic denique ad celsitudinem gradus appetere Episcopatum præsumptuosum est. Unde Dominus arguit Discipulos *Matth. 20.* Primum quarentes, dicens. Scitis quia Princeps gentium dominatur eorum, ubi *Chrysostom. homil. 66.* ait per hoc ostendere, quod gentile est primatus cupere: Et idem *homil. 35.* in hæc verba. Opus quidem desiderare bonum, bonum est: primum autem honoris concupiscere, vanitas est: Primum enim fugientem se desiderat, desiderantem se horret.

9 Verum si quis Episcopatum optet non propter officij dignitatem, sed propter annexum laborem, qui est ordinatus ad honorem Dei, & proximi salutem, bonum opus desiderat, quia ita hunc Apostoli locum interpretantur *2. 2. questione 185. artic. primo. Arg. institut. moral. parte secunda, libr. tertio cap. 28. questione secunda. Alphons. Alvarez, Guerrero in speculo iuris Pontificij cap. 4. post princip.* Ideo quiuis Episcopatum licite cupit, non propter dignitatem, sed propter administrationem, quia optat prodesse, & non præesse. Unde *Apostolus* non dicit, qui Episcopatum desiderat, bonum desiderium habet, sed bonum opus, scilicet utilitatem plebis.

10 Hinc etiam *Natur. de orat. miscel. 42. numer. 2.* asserit grauiter peccare Episcopos ambientes alios Episcopatus, ad quos libera multorum beneficiorum collatio pertinebat, ut per ea possent suis cognatis, & familiaribus prouidere. Ipse vero *consil. 17. numer. septimo sub titulo. de sentent. excommunic. in nouis*, resoluit absque peccato, etiam veniali, posse appeti Episcopatum ab illo, qui est eo dignus, dummodo principaliter appetatur, ut proficiat, licet minus principaliter appetatur ob honorem, & fructus eius.

11 Acceptatio Prælatuæ (ut inquit *Sanctus Bernardus sermon. 58. super Cant.*) procedere debet ex quadam intimastimulatione sollicitante nos emulari fraternam salutem, emulari decorem domus Domini, incrementa lucrorum eius, incrementa frugum iustitiæ eius, laudem, & gloriam eius, ut euellat, & destruat, ædificet, & plantet. Volens igitur Dominus ascensus ad Patrem, Vicarium in terris constituit, & Petrum vniuersæ Ec-

clesiæ Pastorem præficere dixit illi, Simon Ioannis diligis me plus his: dixit ei; etiam Domine, tu scis quia amo Te. Dixit ei. Pasce agnos meos. Dixit ei iterum. Simon diligis me: ait illi etiam Domine, tu scis quia amo Te. Dixit ei iterum. Pasce agnos meos. Dixit ei tertio, Petre amas me? contristatus est Petrus, quia dicit ei tertio amas me, & dixit ei, Domine tu omnia nosti, tu scis quia amo Te, dixit ei. Pasce oues meas, quem locum *Bernard. super Cant. sermon. 76.* sic interpretatur. Non otiose toties repetitum est Petre amas me in commissione ouium, & ego quidem id significatum perinde puto, ac si illi dixisset Iesus. Nisi testimonium tibi perhibente conscientia, quod me ames, & valde perfecteque ames, hoc est, plusquam tua, plusquam tuos plusquam, & te, ut huius repetitionis meæ numerus impleatur, nequaquam suscipias curam hanc, nec te intromittas de ouibus meis, pro quibus sanguis utique meus effusus est; Hinc etiam *Modern. quidam in annot. super Ioan. ibi.* Pasce agnos meos, sic ait: Qui ex loco gloriantur sibi commissum gregem Domini cos primum oportet meminisse à Petro ter exactum amorem erga Christum, neque quemlibet amorem, sed ardentiorē ceteris: Deinde ter item commissam illi curam gregis illud nimirum significatum est, non esse idoneum Sacerdotio, nisi qui neglectis omnibus nihil amet, nisi Christum, hoc est, veritatem, innocentiam, pietatem, Nihil magis requirit Iesus in Pastore, quam amorem. Oves Christi docere potest & malus Pastor, & qui eas odit, & rapit; pascere autem non potest, nisi, qui diligit: Doctos multos, & nobiles facile est reperire Pastores, amatores Ecclesiæ paucos. Hos potissimum elegit ad Ecclesias suas Iesus, qui potissimum diligunt; Diligit Ioannem, elegit Petrum; diligit sibi cariorē, elegit Ecclesiæ vtiliorē: diligit innocentem, elegit lapsum, ut qui ipse pœnituerit, facilius pœnitenti indulgeat, ac benignius nouerit misereri, qui secum misericorditer actum meminerit. Ter igitur interrogat, repetit, inculcat an se diligit, ut ei declaret quanta sollicitudine, desiderioque expeteret, quod toties interrogaret, simulque omnes admoneret ardentissimum sui amorem in Pastore requiri, maxime enim queritur, quod maxime desideratur. Ter exigit amorem à Petro Iesus, nec quemlibet amorem, sed ardentiorē, quam aliorum Apostolorum sit, priusquam gregis sui curam illi committat, cui namque plus committitur, plus & ab eo exigitur. Contristatus post tertiam interrogationem Petrus est, non ex eo, quod amorem suum non crederet, quem faciebat falli non posse, sed quod non tantum amorem in se ipso Christus esse intelligeret, quantum habere se crederet, unde respondit. Domine tu omnia nosti. Tu scis quia amo Te: quasi diceret, ego falli possum, qui amare me dico: Tu qui omnia nosti scis num verum sit quod dico. Certe Tu scis Te à me amari, ego vero nescio an tantum à me ameris, quantum amari à me velis. Cui tandem dicit Iesus. Pasce oues meas: quasi diceret. Interrogatio mea Petre non amoris in me tui dubitatio, sed manifestatio est, ut nouerint omnes me Tibi pascendas oues meas non fuisse daturum, nisi me à Te munificere d iij

amati certo ſcirem. Noui namque neminem eas paſcere poſſe, qui me non vehementer amet. Rapere quidem poteſt ea mercenarius, fur, & latro, paſcere vero non poteſt, niſi qui animam ſuam pro eis ponere paratus ſit. Propterea, qui dixi tibi, paſce agnos meos, dico pariter paſce oues meas. Iidem enim ſunt agni, quæ & oues meæ: ſicut ergo quoque, & agnus ſum, & ouis; Agnus, qui vere Paſcha immolatus peccatum mundi tuli. Ouis, quæ ad occiſionem ducta non aperuit os ſuum.

12. Quamobrem reſte *ſanctus Gregorius Nazianzenus libro tertio & ſex. de ſacerdot.* ſcripſit. Nemo ſapiens læto animo creatur Episcopos, ſi quis pericula, & ſupplicia ei propoſita conſideret, atque adeo ſtultus videri poteſt, ac reprehendiſſione dignus qui cum viam ingredi poſſit complanatam, & expeditam, ſponte ſein locum anguſtum, periculolumque redegerit. Quod *ſanctus Chryſoſtomus ad Hebræ. homil. 34.* late proſequitur inter cætera dicens. Miror ſi poteſt ſaluari aliquis Rectorum, poſt tantam enim comminationem, quam negligentie videmus illatam, video aliquos etiam concurrere, & præcipitare ſemetipſos in tantam molem, ac difficultatem regiminis, quod etiam ſpectat quod *Petrarcha dicit de remedio vtriuſque fortune libro primo, dialog. 170.* O vertigo morum peſſima, ad quod olim conſueuerant, & deberent cogi homines, inde nunc retrahi non poſſunt.

13. Hoc idem etiam *Diuus Bernardus ad Episcopum Londonen. epiſtol. 24.* elegantibus, & horrendis proſequitur verbis, dum ait. Curritur ad Eccleſiaſticas curas, tanquam ſine curis iam quiſque victurus ſit, cum ad curas peruenerit. Et qui nondum has curas experti ſunt, videntes alios, qui iam humeros ſubmiſerunt huic ſarcinæ, non ſolum non gemere tanquam ſub onere, ſed inſuper appetere plus onerari: non deterrentur periculis, quæ cupiditate cæcati, non vident. Quæ iſta infania eſt? Vbi timor Dei? vbi mortis memoria? vbi gehennæ metus? & terribilis expectatio illa iudicii? Quo aſcendis miſer? ut ab altiori gradu ſit calus grauior: neque enim paulatim decides, ſed tanquam fulgur in impetu vehementi (quaſi alter Sathanas) ſubito deiciaris. Non cum tanta alacritate currerent ad honores, ſi eſſe ſentirent, & onera, grauari proſecto metuerent; nec cum tanto labore, & periculo dignitates affectarent: affectant autem, quia ſola attenditur gloria, non pœna. Vae tibi Episcopos, quia peccata populi comedis, ac ſi propria tibi minus ſufficere viderentur. Dic mihi quantum deſudas, ut gemitibus, orationibus, pœnitentia, prædicatione, &c. diluas peccata illorum, quorum bona comedis? Venies miſer ante tribunal Chriſti, & audietur grauis querela populorum, accuſatio dura eorum, quorum vivere ſtipendiis, neque diluere peccata; quibus facti ſunt duces cæci, & fraudulentii mediatores. Quid tibi inſipiens delitæ ſapiunt, quid diuitiæ illæ oblectant oculos, quibus mercaris tam graue iudicium, tam duræ temetipſum obligans rationi? Vniuerſa quidem vſque ad quadrantem nouiſſimum exigeris? Vnde idem *Bernardus epiſt. 8.* cuidam Bruno ni docto viro conſulenti an acceptaret electionem Archiepiscopatus Colonienſis omnino recuſauit dare ei conſilium; ſed ſolum dixit ſe oraturum pro eo, quia tamen ipſe nihilominus acceptauerat ſequenti epiſtola terret eum electione Sauli,

& Iudæ, & ſuper omnia commendat ei humilitatem. Et *Diuus Gregorius* dicebat quod nulla cura cum magis ſollicitabat, quam cum ad conſecrandum Episcopum eius expectabatur arbitrium.

14. Cum proſecto tot ac tanta in Episcopos requirat noſter Apoſtolus; & muneris eius, ac officiij ratio tam multa poſtulet, quiſque ſibi merito timere debet, ne dicam exhorreſcere, cum tantum munus aſſumit, quæ cauſa multis ſane ac magnis in Eccleſia Dei viris fuit id muneris reſugiendi. Sanctum igitur Brunonem Ordinis Carthuſiani Patriarcham inſignem ab eremo Romanam acceſſitum ab Vibano II. Pontif. Max. quem diu ante coluiſſet, & eius opera in Conciliis celebrandis vſus fuiſſet vſque ad Concilium Placentinum, Archiepiscopatum Rheginſem totius Calabriæ Metropolim ſponte oblatum recuſaſſe, & ſolitudinem iterato adiſſe, eiſdem vitæ acta ab innumeris præclaris exarata ſcriptoribus apertiffimè teſtantur *Petr. ſutor de vita Cart. tractat. 5. cap. 3. Laurent. Suri. de probatis ſanctorum vitis tom. 5. die 6. Oſobris 8. 22. Meleager Penitentiæ in vita S. Brunonis tractat. 1. cap. 10. pag. 88. Cardin. Caſar Baron. annal. Eccleſiaſt. tom. II. an. 1092. pag. 635.*

15. Nazianzenus etiam è patria diſceſſit, ne ad eum honoris gradum aſcendere cogeretur.

16. S. Ambroſius noctu ſeceſſit, ac ſe occultauit.

17. S. Ephrem Syrus cum intellexiſſet ſe ad Episcopatum electum tantisper furorem ſimulauit, donec alius electus eſſet. *Sozom. libro tertio hiſtoriae Eccleſ. cap. 15.*

18. S. Goaris Presbyter incurabilem morbum impetrauit à Domino cum à Sigiberto Rege ad Treurenſem Episcopatum vocaretur *ſumus in eius vita.*

19. S. Gregorius Magnus ad Pontificatum electus infirmitatis ſuæ conſcius fugam inuit, & inter ſyluarum ſaltus, & cauernarum latibula fulgida columnæ iudicio agnus capitur, trahitur, & Pontifex conſecratur. *Ioan. Diaconus in eius vita libr. primo cap. 44. Cardin. Baron. annal. Eccleſ. tom. 8. an. 590.*

20. S. Ammonius Eremita ad Episcopalem conſecrationem adducendus, cum diſſuadere non poſſet, dexteram ſibi auriculam amputauit, & cum adhuc inſtarent, linguam quoque ſibi reciliſſurum eſſe adiurauit, & ita cum reliquerunt *Nicephor. lib. II. Eccleſiaſt. hiſtor. cap. 37. Pallad. hiſtoriae Laſſacæ cap. 12.*

21. S. Franciſcus vidit Angelum cum phiala lucida in manu limpidiſſimo liquore plena ſibi miſſum dicentem. Vide Franciſce quicumque vult fieri Sacerdos, & Sacramenta adminiſtrare, ita purus eſſe debet in anima, ſicut liquor iſte, noluit vir Sanctus fieri Sacerdos, qui tantam animæ ſuæ non putauit eſſe puritatem.

22. S. Auguſtinus notus ob virtutem, & doctrinam, cum adhuc laicus eſſet, ab eiſ tantum Eccleſiis, quæ non haberent Episcopos, ſuam abſtinebat præſentiam, manu iniecta à populo Episcopos ordinandos inſertur, qui vbertim lacrymatuſ eſt, conſiderans, quam magna ſua vitæ pericula de gubernatione Eccleſiæ impenderent, ita *Poſſidonius in eius vita cap. 4. & teſtatur ipſe Auguſtin. epiſt. 147.*

23 Nilamoni Monachus cum rogatus esset, ut assensum praeberet electioni de se factae in Episcopum, respondit, ut per diem spectarent, ut interea sua componeret: transacto tempore adhuc requisitus, ut tandem Episcopatum acceptaret, ait, sine me prius Deum paululum alloqui: in oratione autem positus à Domino petiit, ut potius eum mori pateretur, quam Episcopum creari, & antequam ab oratione bonus Pater surgeret, Deo spiritum reddidit, & mortuus est, referunt Nicephor. libro tertio capit. 17. nouissime Ioan. Baptista Fino de regulis iuris vespertina homilia, homil. 5. in fine, Sozem. lib. 8. Ecclesiast. histor. cap. 19.

S. Bernardus bis, aut ter Episcopatum sibi vltro oblatum respuit: S. Bonaventura semel quantum potuit, refutauit: sed postea tandem Romani Pontifici iussu coactus recepit. sanctus Augustinus epistol. 204. asserit quod multi, quia nolebant accipere Episcopatum, perducebantur, includebantur, & custodiebantur; & Sancti quamplurimi hoc Episcopale munus, vel recusarunt, vel inuiti susceperunt; quorum creberrima in vitis Sanctorum apud Surium libro primo, extant exempla, & hac aetate multos non defuisse nouit patrens meus, ex quibus duos tantum attingam, qui cum Ecclesiarum omnium fere aliarum opulentissimarum, ac nobilissimarum gubernacula constantissime reculauerint, multorum poterunt esse aliorum instar.

24 Quorum vnus fuit Ioannes Hurtado Dominicanus (prout refertur in historia generali S. Dominici Bernardi de Casillo in secunda parte libro secundo cap. 26. f. 202.) cui cum Archiepiscopatum Toletanum Carolus Quintus Imperator secretò designasset: eique tum precibus, tum lacrymis, ac omni denique conatu obstitenti inducias Imperator ad melius deliberandum indulgisset, praestitit vir egregius constantissime in priori proposito; cuius animi magnitudinem, stabilemque omnino sententiam, ac minime fucatam, sed Deo addictam Imperator admiratus, iussit illum tuto animo esse, quem iam libertate donabat: tunc ille summa perfructus laetitia, nouum munus à Caesare postulauit, ut scilicet nemini, se viuenti, quod ab eo gestum fuerat, patefaceret. Quod Caesar fidelissime praestitit, sed eo vita deinde functo aliis minime occultandum, ad reliquorum exemplum esse putauit.

35 Alter fuit pius ille Ludouicus Granatenfis eiusdem Dominici Ordinis alumnus, is cum à Catharina Portugalliae Regina, & gubernatrice eiusdemque Caroli Imperat. filia in Archiepiscopum Bracharen, & Hispaniarum Primatem nominaretur, grauiter obstitit, ab eaque summis precibus impetrauit, ut illum à tanto onere liberaret, facta promissione, quod ad illud recte obeundum, insignis, & probata vitae viri eiusdem Ordinis sibi notitiam daret; obtulit Fr. Bartholomaeum à Martyribus, qui superiorum iussu coactus, postquam semel quantum potuit refutauit, Archiepiscopatum suscepit, statimque totis viribus, & instanter Summum Pontif. supplicauit, ut sibi resignandi licentiam concederet, qua obventa Episcopatu renuntiavit reseruata sibi tenuissima pensione, qua in Monasterium, à se constructum eiusdem Ordinis se recepit, vbi feliciter vitam cum morte commutauit, multis clarus miraculis.

27 Gregorius igitur epistol. 45. libro quarto cogens quendam Marianum Monachum omnino renitentem suscipere Episcopatum, scribit cuidam, quod consoletur eum; quia ait, cuiuslibet officij valde onerosa est nouitas: praesertim quia post longa quietis otia eius proculdubio nouitas perturbabitur. Ideo peto ut cum venerit tempestatum secularium procillas fugiens, semper apud vestram mentem portum quietis inueniat. Confido in Domino quod ad interiora illum euacuet, & ad exteriora gerenda confortabit. Et epistola quarta libro sexto ad Episcopum Constan. qui dixerat se infirmum ad tantum onus responderet.

Prima virtus est cognitio infirmitatis, atque ex hoc colligimus vos bene posse susceptum ministerium implere, quia hoc cognoscitis. Ille omnibus infirmior, qui suam non agnoscit infirmitatem. Et epistola quinta, eundem exhortatur ad tolerandum onus Pastorale, asserens illud. Si Christus pro omnibus mortuus est, restat ut qui viuunt, non sibi viuant, &c. Et quia ille scripserat in epistolis suis, quod semper anhelabat ad mentis tranquillitatem, & quietem, & ad fugiendam cogitationum perturbationem, responderet, quod Pastor non potest funditus repellere perturbationem cogitationum, & curarum terrenarum, quia scriptum est, quod etiam gigantes gemunt sub aquis, idest, populis: dicit tamen quod huic cura modus ponendus est, ne nimis exerceat: quia boni Pastores afflante Spiritu Sancto inter ruedias turmas populorum, & negotiorum non olruuntur, neque caput mentis submittunt: ambulant per sicum in medio mari, & impletur in eis illud Isa. 43. Cum transieris per aquas tecum ero, & flumina non operient te. Et quantum ad periculum officij Pastoralis, & securitatem solitudinis, responderet, quod vbique est periculum, & sola Dei gratia saluat.

Nam Loth in peruersa ciuitate fuit iustus, & in monte peccauit: Quid enim paradiso iucundius? Quid caelo securius? & tamen homo ex paradiso, & Angelus de caelo peccando cecidit, refertur in c. quolibet 40. dist. Nusquam enim est securitas, inquit Bernardus, nec in caelo, nec in paradiso, multo minus in mundo: in caelo enim cecidit Angelus sub potentia diuinitatis: in paradiso Adam de loco voluptatis: in mundo Iudas de schola Saluatoris. Tuti tandem erimus à malis omnibus si Deo nostra omnia committamus: hinc Casiodorus. Nihil potest esse securius, quam illi omnia committere, qui nouit suis cultoribus congrue profutura praestare. Et Regius Propheta Psalm. 56. Clamabo, inquit, ad Deum altissimum, Deum, qui benefecit mihi. Quod autem beneficium Dauidi sic collatum Caldaica docet translatio, dicens. Clamabo ad Deum qui praecipit araneae, ut conficeret in ore speluncae telam ad defensionem meam. Sane cum in spelunca moraretur Dauid, Saul cum minime vidit, quandoque aranea tela Dauidem texerat. O admiranda Dei protectio. In hoc certe admiratur Diuus Paulinus, quod qui secum Deum habet, araneae tela sibi fortissimus est murus, & antemurale; vbi è contra illum, qui sine Deo est fortissima menia, etiam adamantinus paries, minus quam araneae tela defendit.

SYMMA R I V M.

1. Episcopi munus non tam honor, quam onus est.
2. Seruus suorum subditorum dicitur Prelatus.
3. Imperium, & principatus nihil aliud est præter merum laborem.
4. Episcopus ministerio, & labori inservire debet.
5. Sanctus Paulus Apostolus non Episcopatus cupiditatem, sed honestum illius munus, atque opus laudare voluit.
6. Episcopi non ad propria commoda, sed ad labores, & sollicitudines pro Dei gloria vocati sunt.
7. Sanctus Gregorius onus suum multis depingit larymis.
8. Amos Abbas Patriarcha ordinatus sibi magnum onus, & intolerabile iniunctum esse profiteatur.
9. Sanctus Gregorius deplorat infirmitatem suam, cum Episcopus sit & numero decimo, undecimo & duodecimo.
13. Sanctus Bernardus grauius, & periculosius periculum cum ad Episcopatum promouetur, deplorat.
14. Episcopus nemo sapiens leto creatur animo.
15. Episcopatus est onus animarum infirmarum.
16. Episcopalis officij onus est pelagus laborum, & abyssus arumarum.
17. Pastor circa oves debet assimilari gallina circa pullos.
18. Episcopatus officio nihil est damnabilis apud Deum si persuntorie agatur, & si ut decet, nihil periculosus.
19. Sanctus Gregorius Episcopale onus timens cum amicis vberim lacrymatus est, & num. 20.
21. Homo natus ad labores, & dolores.
22. Patientiam sicut in electis operatur tribulatio, ita in reprobis, & dammandis tribulatio parit pusillanimitatem, pusillanimitas perturbationem, perturbatio desperationem.
23. Onus Christi leue est, quod portantem non grauat, sed leuat.
24. Fortis vir non est, cui non crescat animus in ipsa rerum difficultate.
25. Humilis an sit ille, qui superni nutus arbitrio, ut debeat præesse intelligit, & tamen ex humilitate præesse contemnit.
26. Prodesse qui potest non debet Episcopatum renuere.
27. Ecclesia gubernacula periculum peccati timens, suscipere refugiens, sui tantummodo habet considerationem, & non quod in commune omnibus expedit.
28. Virtutibus pollens coactus ad regimen veniat, virtutibus vero vacuus, nec coactus accedat.

BONVM OPVS

desiderat.

GLOS. II.

PVS dixit non imperium, non dominationem, non dignitatem (quamvis sit præclara dignitas) laborem non delicias, opus per quod humilitate decrescat, non intumescat fastigio, ut habet Hieronym. ad Ocean. Unde rectè à

Patribus definitum est Episcopi munus non tam honorem esse, quam onus, nec tam principatum quam ministerium, nec tam dominium quam liberam, & ingenuam seruitutem, sic enim nos- ter Apostolus ait prima ad Corinthios nono, cum liber essem ex omnibus, omnium me seruum feci, ut omnes facerem saluos. Et Orig. in 1. salm. homilia se- prima, qui vocatur ad Episcopatum, non ad principatum vocatur, sed ad seruitutem totius Ecclesie.

2. Seruus ideo suorum subditorum dicitur Prelatus, nem Diuus Bernardus super illa verba Hierem. ut euellas & destruas &c. sic ait. Quid horum factum sonat? Rusticani magis sudoris schemate quodam labor spiritalis expressus est. Et sequitur. Dilce Prelate non tam ad imperitandum, quam ad factitandum, quod tempus requirit. Dilce saculo tibi opus esse, non scepro, ut opus facias Prophetæ, & quidem non illeregnaturus ascendit, sed extirpaturus. Putasne & tu inuenias aliquid elaborandum in agro Domini tui? & plurimum, non planè totum quiuere emundare Prophetæ, quando ergo libet gloriari, ubi otium non licet? Ne putet igitur Prelatus gradum illum ut vacet, obtinuisse, sed ut in obsequium Dei, & proximi laboret. Attributa est dignitas in opus ministerij, ait Apostolus, in opus ministerij, idest in ministerium operosum. Propterea pastores appellantur Prelati, & ut vigilant, & ita laborent, ac si Pastores reuera essent.

3. Hanc seruitutis conditionem Ethnici etiam Principes fassi fuerunt: etenim Rex ille Macedonum Antigonus Principem filium alloquens, ut Plutarchus refert, ait, scito regnum nostrum esse splendidam seruitutem. Satis sciunt Principes imperium, & principatum aliud esse nihil præter merum laborem. Hinc etiam seruum se agnoscebat Alexander, qui (ut Arianius Philosophus libr. 8. de rebus Alexandri scribit) suis dixit. Plus vigilare quam vos me certo scio, ut ipsi quietos somnos capere possitis. Seruum etiam se nouit Cæsar, de quo Seneca libr. de breuitate vite, ait, omnium domos illius vigilia defendit, omnium otium illius labor, omnium delicias illius industria, omnium vocationem illius occupatio.

4. Labori ergo, ac ministerio, & seruituti inservire debet Episcopus, quod Bernard. in epist. ad Rom. homil. 11. admonet, dum dicit. In omnibus exemplo Apostoli honorificabitur ministerium vestrum, ministerium, inquam, non dominium; ipsum quidem honorificabitis non vos, nam qui quarit quæ sua sunt, se cupit honorari, non ministerium. Et sanctus Chrysostomus sic ait. Differentia dignitatis facta est inter Sanctos, ut vnus sit Episcopus, alius minister: contumacia vero carnis coegit, & peruersitas mundi, & operatio inimici, ut honores videantur esse, sed re vera non sunt nisi ministeria. Et Diuus Hieronymus epistol. secunda ad Nepotianum loquens de Clerico, ita inquit. Clericus, qui seruit Ecclesie interpretetur primo vocabulum suum, & nominis definitione prolata, nitatur esse quod dicitur. Ita Episcopus ut respondeat nomini, quod gerit, totus in eo esse debet ut vigilet, ut pascat, ut exploret, ac quod vulgo dicitur superintendat gregi Christi; operarius dicitur Matth. 10. Et opus bonum Episcopatus, quia omnibus bene operari debet. Bonum existimandum